

Työvälineet jatkuvassa muutoksessa

Pitkän työuran aikana työvälineet ja työn tekemisen tavat ehtivät muuttua moneen kertaan. Automaatio ja robotisaatio helpottavat työtä, mutta myös karsivat työpaikkoja.

Kun **Petri Järvinen** aloitti uransa Keskon logistiikassa vuonna 1986, tavarat kerättiin varastosta paperilistan avulla. Sittemmin logistiikka-ala on vahvasti automatisoitunut, ja samalla työnkuva muuttunut.

– Teknologia on tehostanut, mutta myös yksinkertaistanut työtä. Nyt työnteko on erilaisten järjestelmästä tulevien käskyjen noudattamista. Toisaalta työturvallisuus on parantunut ja työ helpottunut erilaisten apuvälineiden avulla, myös pääluottamusmiehenä toimiva Järvinen kertoo.

S-ryhmä on jo siirtynyt automaattivarastojen käyttöön. Järvinen uskoo muiden suurten toimijoiden, kuten Lidlin ja Keskon, seuraavan perässä kymmenen vuoden sisällä.

– Automaattivarastossa työskentely on lähinnä automaation valvomista, Järvinen sanoo.

Järvisen mukaan suurin varastoalalla tapahtunut muutos on kuitenkin siirtyminen ympäri Suomea olevista varastoista suuriin keskusvarastoihin. Koska kaikki työntekijät eivät mahtuneet enää samaan aikaan töihin, jouduttiin työaikaa laajentamaan.

– Kun varastoalalla ennen tehtiin päivätöitä viitenä päivänä viikossa, nyt töitä pauskitaan 24/7, Järvinen kertoo.

Kolmas työtä muuttava tekijä on ympäristöajattelun lisääntyminen. Varastojen hiilijalanjälkiä on pienennetty aurinkovoiman ja maalämmön avulla. Työntekijöiden arjessa muutos näkyy

esimerkiksi lajittelun tehostumisena niin, että pahvit, muovit ja muut pakkausmateriaalit saadaan hyötykäyttöön.

– Muutokset aiheuttavat sen, että työntekijöitä täytyy kouluttaa ja näiden tulee olla valmiita oppimaan uutta. Pieniä muutoksia kuten järjestelmien päivityksiä tulee vuosittain, isoja hankkeita harvemmin. Työntekijöitä pitäisi kouluttaa ennakoivasti niin, etteivät muutokset tule yhtäkkiä, Järvinen sanoo.

KAUPAN ALA SIIRTYI VERKKOON

TopSportissa ja L-Fashion Group Oy:ssä pääluottamusmiehenä toiminut **Anne Similä** kertoo nähneensä kaupan alalla tapahtuneen muutoksen. Similä toimii myös Opetushallituksen Liiketoiminnan EAT -työelämätoimikunnan puheenjohtajana.

– Nettikauppa on tuonut markkinoille uuden tavan työskennellä. Ihmiset suunnittelevat ostoksiaan tietokoneiden ääressä, käyvät myymälöissä sovittamassa tuotteita ja tilaavat sitten netistä monesti edullisempaan hintaan. Myymälöissä myös hoidetaan asiakkaiden netissä tilaamien tuotteiden toimituksia, Similä sanoo.

Automaation lisääntyminen on muuttanut myyjän työnkuvaa, sillä suorittava työ vähenee esimerkiksi automaattikassojen myötä. Tuotteita myyville työntekijöiltä sen sijaan vaaditaan entistä enemmän osaamista ja asiantuntijuutta.

– Työssä on oltava valmis kehittymään ja kouluttautumaan jatkuvasti. Monet yritykset järjestävätkin henkilökunnalleen räätälöityjä koulutuksia.

ROBOTISAATIO HELPOTTAA TYÖTÄ

TSL:n koulutuspoliittisen asiantuntijan **Maria Mäkynen** mukaan työn murros on viimeisen 30 vuoden aikana ollut käynnissä kaikilla aloilla, mutta hieman eritahtisesti.

– Hoiva-alalla tapahtui ensimmäinen digiloikka jo 15 vuotta sitten. Työn murroksesta on kuitenkin alettu puhua enemmän, kun automatisointi alkoi muuttaa miesvaltaisia teollisuusaloja, Mäkynen sanoo.

Esimerkiksi teollisuus mielletään usein likaiseksi haalarimiesten hommaksi. Nykyisin myös raskaat teollisuusalat ovat kuitenkin asiantuntijatyötä, jossa työskennellään älykkäiden koneiden kanssa.

– Hyvin fyysiselle hoiva-alalle on tullut erilaisia apuvälineitä. Myös logistiikassa työ on robotiikan myötä vähemmän raskasta ja turvallisempaa kuin ennen, Mäkynen listaa eri aloilla tapahtuneita positiivisia muutoksia.

Automaation eteneminen vähentää työpaikkoja nopeasti, mutta luo samalla uudenlaista työtä. Koronaepidemia on Mäkynen mukaan näyttänyt, kuinka nopeasti työelämä voi digitalisaation

avulla muuttua.

– Etätyöhön siirtyminen on vaatinut nopeaa muuntautumista ja oppimiskykyä, ja kaikilla sitä ei ole. Suomessa on puoli miljoonaa työssä olevaa, joilla on heikot perus- ja digitaidot, Mäkynen sanoo.

Mäkynen korostaa osaamisen päivittämisen merkitystä. Varsinkin matalapalkkaisilla aloilla vanha tutkinto tai osaamistaso ei enää välttämättä vastaa työelämän tarpeita.

BRÄNDÄYS OSA AMMATTIA

Maria Mäkynen mukaan osittain työn murroksen taustalla on muutos siinä, miten tuotteille tuotetaan lisäarvoa.

– Teollisuusyhteiskunnassa kasvua saatiin rakentamalla suurempia tehtaita, mutta tietoyhteiskunnassa lisäarvo tuotetaan varsinkin mielikuvilla, brändillä ja muilla ei-materiaalisilla tekijöillä.

Sosiaaliset taidot ovat kasvattaneet työelämässä merkitystään, ja oman osaamisen tuotteistaminen on ujuttautumassa alalle kuin alalle. Toimistotyöntekijöistä tulee asiantuntijoita, joilla on brändi ja tarkasti rajattu osaaminen, mutta myös sähköasentajia saatetaan myydä hymyilytakuulla.

– Vaatekaupan myyjä voi joutua käyttämään koko persoonaansa tuotteiden markkinoimiseksi esimerkiksi henkilökohtaisella Instragram-tilillä, Mäkynen sanoo.

UUSIA TAITOJA TYÖN LOMASSA

Sitran johtavan asiantuntijan **Milma Arolan** mukaan mikään työtehtävä kautta historian ei ole säilynyt samanlaisena. Teknologian nopean kehityksen vuoksi muutoksen tahti on nyt kuitenkin entistä nopeampi.

Suorittavat rutiinitehtävät sekä esimerkiksi datankäsittely siirtyvät jatkossa yhä useammin robottien ja keinoälyn tehtäväksi. Jo nyt valtaosa automatisoitavissa olevista tehtävistä on kuitenkin automatisoitu.

– Yhteiskunnan tasolla katsottuna teknologian nopea kehittäminen edellyttää kasvavaa osaamistasoa. Ja mitä nopeammin teknologia kehittyy, sen nopeammin myös osaamista on päivitettävä, Arola sanoo.

Sitran tekemässä, elinikäistä oppimista selvittäneessä kyselyssä 70 prosenttia vastaajista uskoi joutuvansa päivittämään osaamistaan työssä seuraavan viiden vuoden sisällä. Arolan mukaan sen ei kuitenkaan tarvitse merkitä koulunpenkille palaamista, vaan uusia taitoja opetellaan työn lomassa.

– Suomalaiset olivat kyselyn mukaan myös hirveän halukkaita oppimaan uutta. Innostus ja uteliaisuus uutta kohtaan näkyi vahvasti, Arola sanoo.

Jenni Meronen
Kuva: Istockphoto

Lue lisää:

[Sitra: Kaikenikäiset nauttivat oppimisesta – kolme neljästä myös luottaa kykyihinsä](#)